

טלטול סופלי לחיותא

גרעיני תמרים [=סופלי], אף על פי שאינם ראויים למאכל אדם, מטלטלים אותם ביום טוב, לתת אותם לבהמות לאכילה.

ולדעת רבי עקיבא, מובן מדוע מותר לעשות זאת, שהרי הותרו אפילו מלאכות לצורך מאכל בהמות, וכל שכן טלטול מוקצה^א.

אבל לדעת רבי יוסי הגלילי, לא הותרו מלאכות לצורך מאכל בעלי חיים, והיה מקום לאסור את טלטול הסופלי, לתת אותם לפני הבהמה, כי מוקצים הם מאכילת אדם.

אולם באמת, גם לדעתו הם מותרים בטלטול ביום טוב, כי אף שאינם ראויים למאכל אדם, ראויים הם לאדם להסיק בהם, יבשים ראויים אף להיסק בפני עצמם, וגדולים ראויים לתת אותם להיסק גדול שבו יתייבשו ויוסקו, ולכן אינם מוקצים.

ואף בשבת שמוקצים הם, אפשר לטלטל אותם על ידי דבר אחר, כגון על ידי פת^ב, כמאמר שמואל, עושה אדם כל צרכו בפת, ומטלטל על ידי הפת, ואינו חושש לבזיון הפת.

הזמנת נוכרי ביום טוב

רבי יהושע בן לוי ורב אחא בר יעקב אומרים, שאין מזמינים נוכרי ביום טוב לסעודה, כי ביום טוב רגילים לעשות מלאכות לצורך האכילה, והן מותרות רק לצורך ישראל, ואם יבוא נוכרי, יש לחוש שמא ירבו לצרכו, והדבר אסור.

במסכת חלה, בההיא דמייתי לעיל עיסת כלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה נאפית ביום טוב, ודוקא בזמן שהרועים אוכלין ממנה, הא לאו הכי לא ... [תוס'].

^א כן פירש רש"י שהסיבה שהיה ראוי לאסור היא משום מוקצה. ותוס' כתבו, ואם תאמר, מאי מספקא ליה, דאמאי היה לו לאסור, אי משום טרחה ... ואי ... משום מוקצה ... לא היא ... ויש לומר דהני גרעיני תמרה אינן ראויין לבהמה אלא על ידי תקון גדול לחתכן, ומדרבנן הויא מלאכה, ומכל מקום ראויין כמו שהם על ידי הדחק, והואיל ואינן ראויין להיות עיקר מאכל בהמה אלא על ידי תקון גדול, היכי שדינן להו למאן דדריש לכס ולא לכלבים, משום דהויא מלאכה, ומשני דמותרין לטלטל ליתנם לחיות מפני דחוו להסקה. [תוס'].

^ב ותימה, דאמר בשבת, דלא אמרו היתר ככר או תינוק אלא למת בלבד. ויש לומר בדבר שיכול לעשות מבעוד יום אמר התם דלא אמר היתר אלא למת בלבד, אבל הני סופלי לא היה יכול לעשותם מערב יום טוב. [תוס'].